

Θεραπεία του Σακχαρώδους Διαβήτη τύπου 2

N. Τεντολούρης
Αναπλ. Καθηγητής

**Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική και
Ειδική Νοσολογία Πανεπιστημίου Αθηνών**

& Διαβητολογικό Κέντρο

Γ. Ν. Α. Λαϊκό

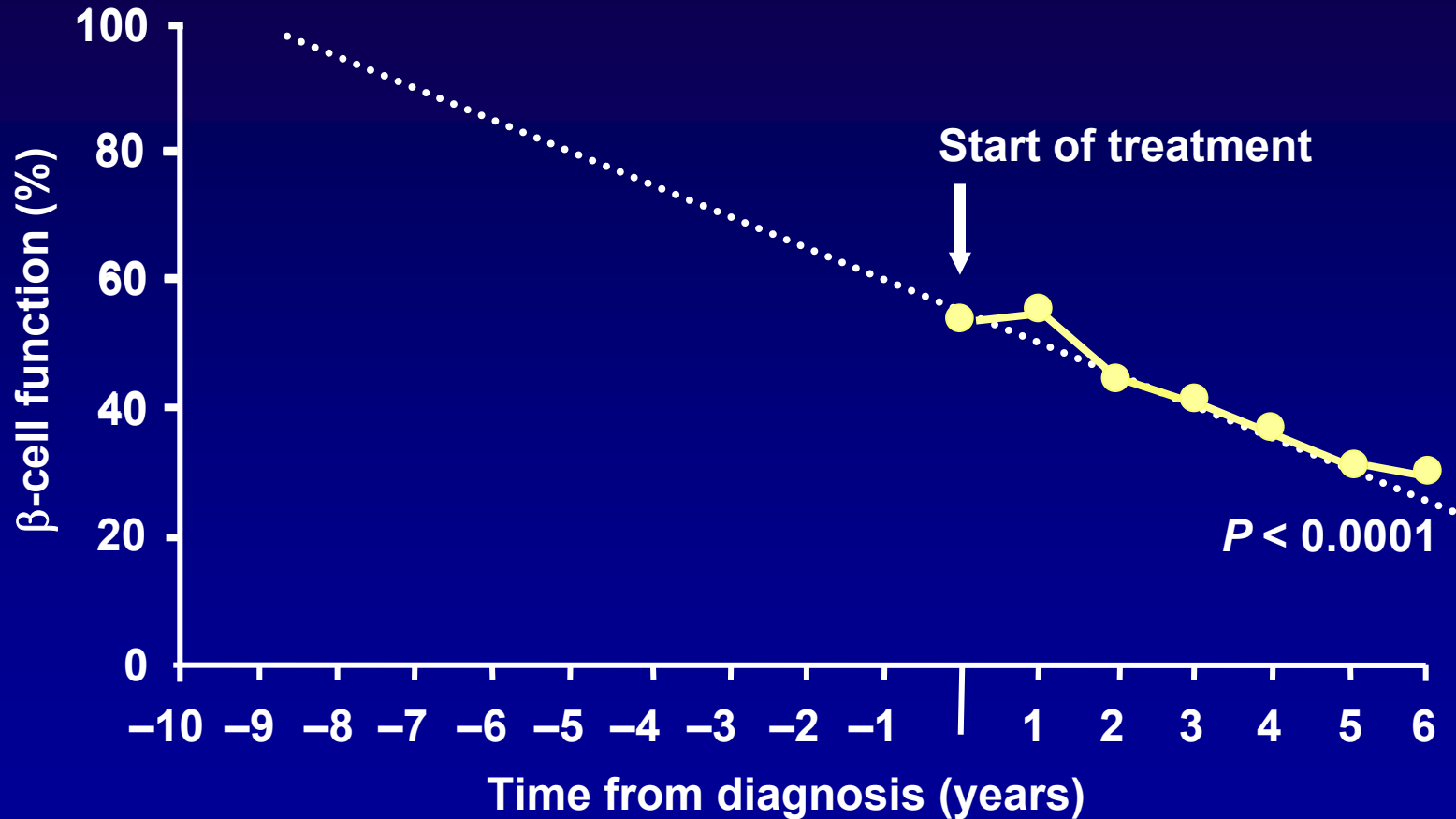
Ο ΣΔΤ2 χαρακτηρίζεται από ανεπάρκεια ινσουλίνης και αντίσταση στην ινσουλίνη

FFA = ελεύθερα λιπαρά οξέα.

Προσαρμογή από Yki-Järvinen H. Στο: *Textbook of Diabetes 1*. 3rd ed. Oxford, UK: Blackwell; 2003:22.1-22.19.

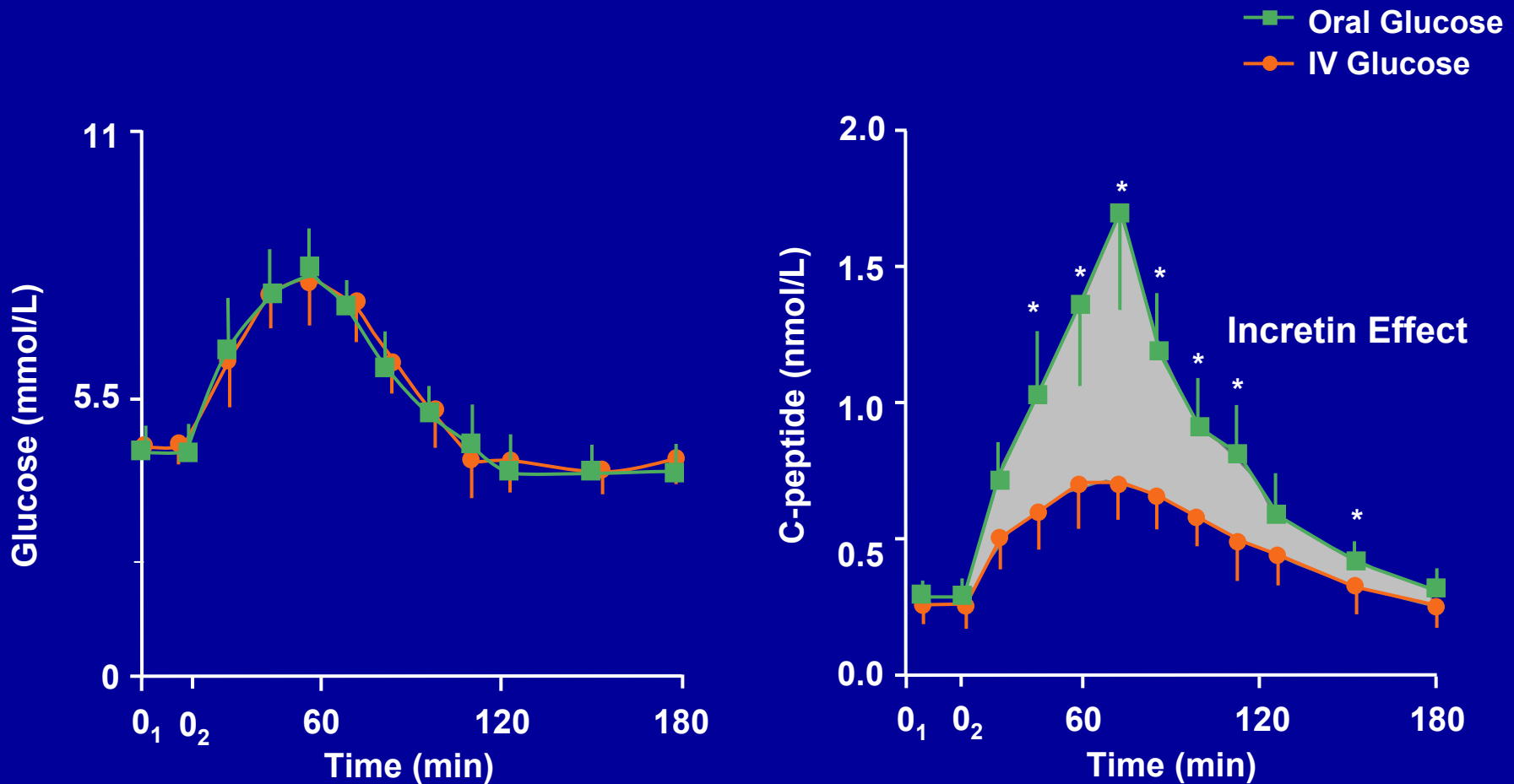
The UKPDS demonstrated progressive decline of β -cell function over time

HOMA model, diet-treated
n = 376

Adapted from Holman RR. *Diabetes Res Clin Pract* 1998;40(Suppl.):S21–S25.

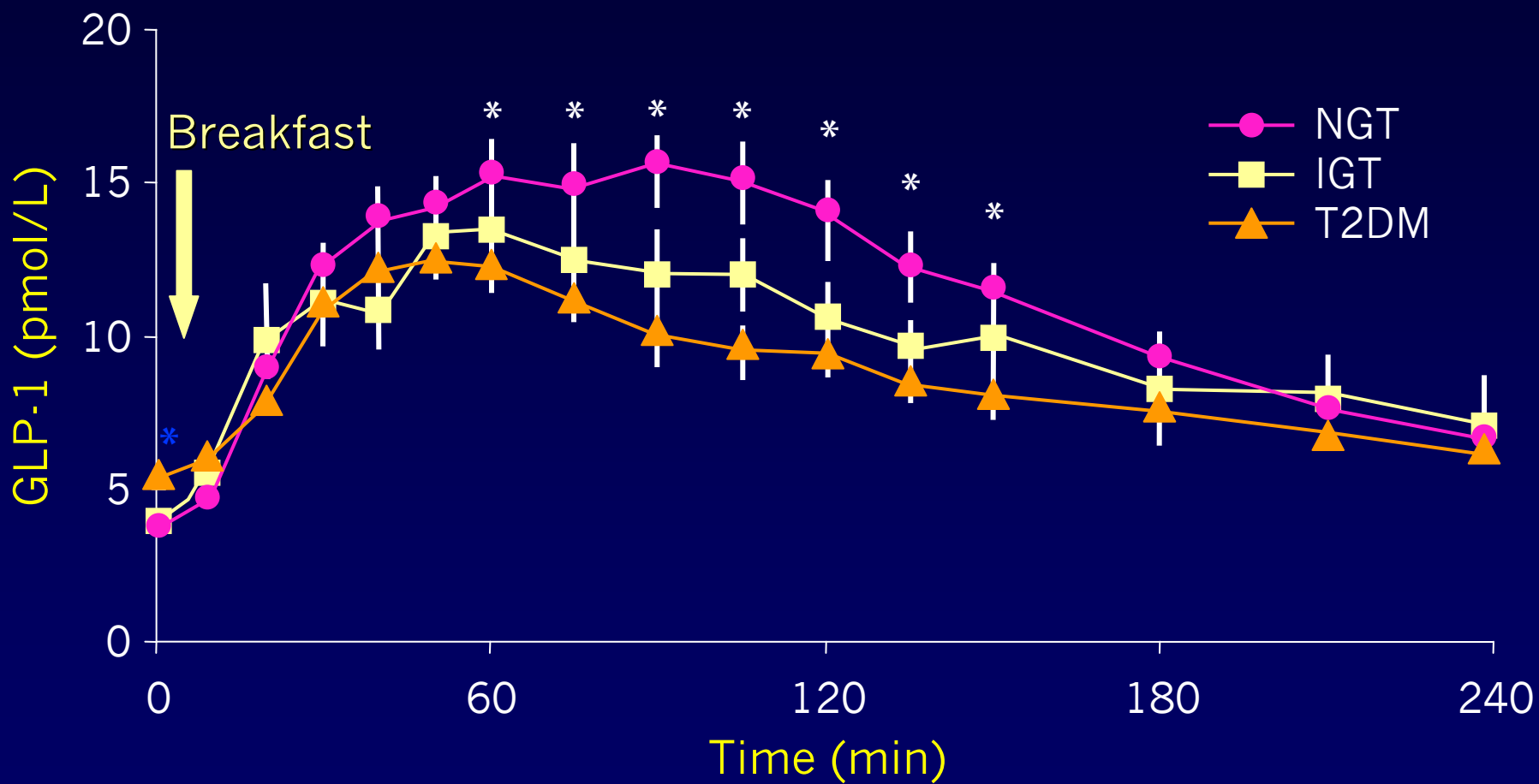
Το φαινόμενο των ΙΝΚΡΕΤΙΝΩΝ-φυσιολογικά άτομα

Mean $\pm$ SE; N = 6; * $P \leq 0.05$; 0₁-0₂ = glucose infusion time.

Nauck MA, et al. Incretin effects of increasing glucose loads in man calculated from venous insulin and C-peptide responses. *J Clin Endocrinol Metab.* 1986;63:492-498. Copyright 1986, [The Endocrine Society](#).

Release of GLP-1 Is Impaired in Patients With T2DM

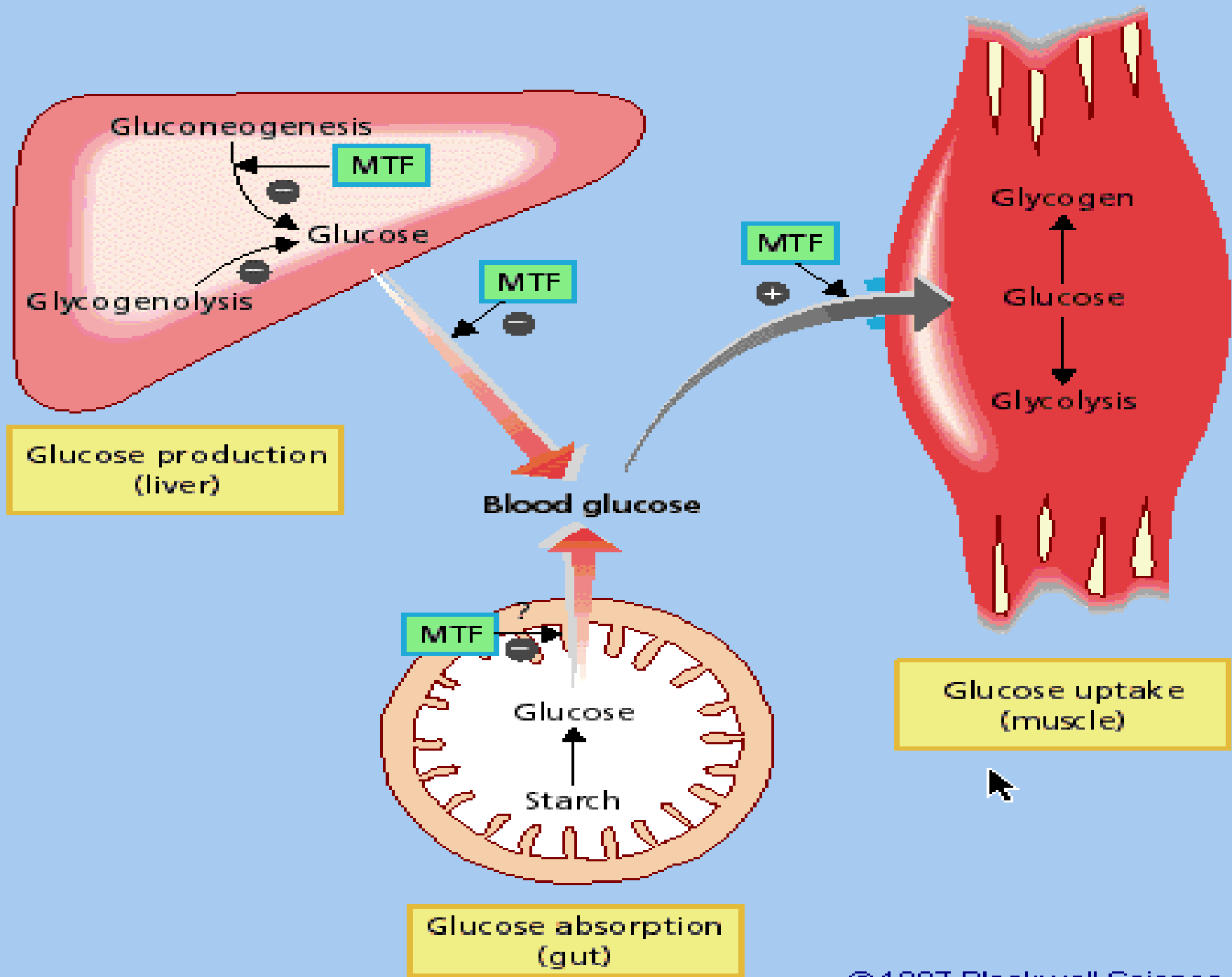

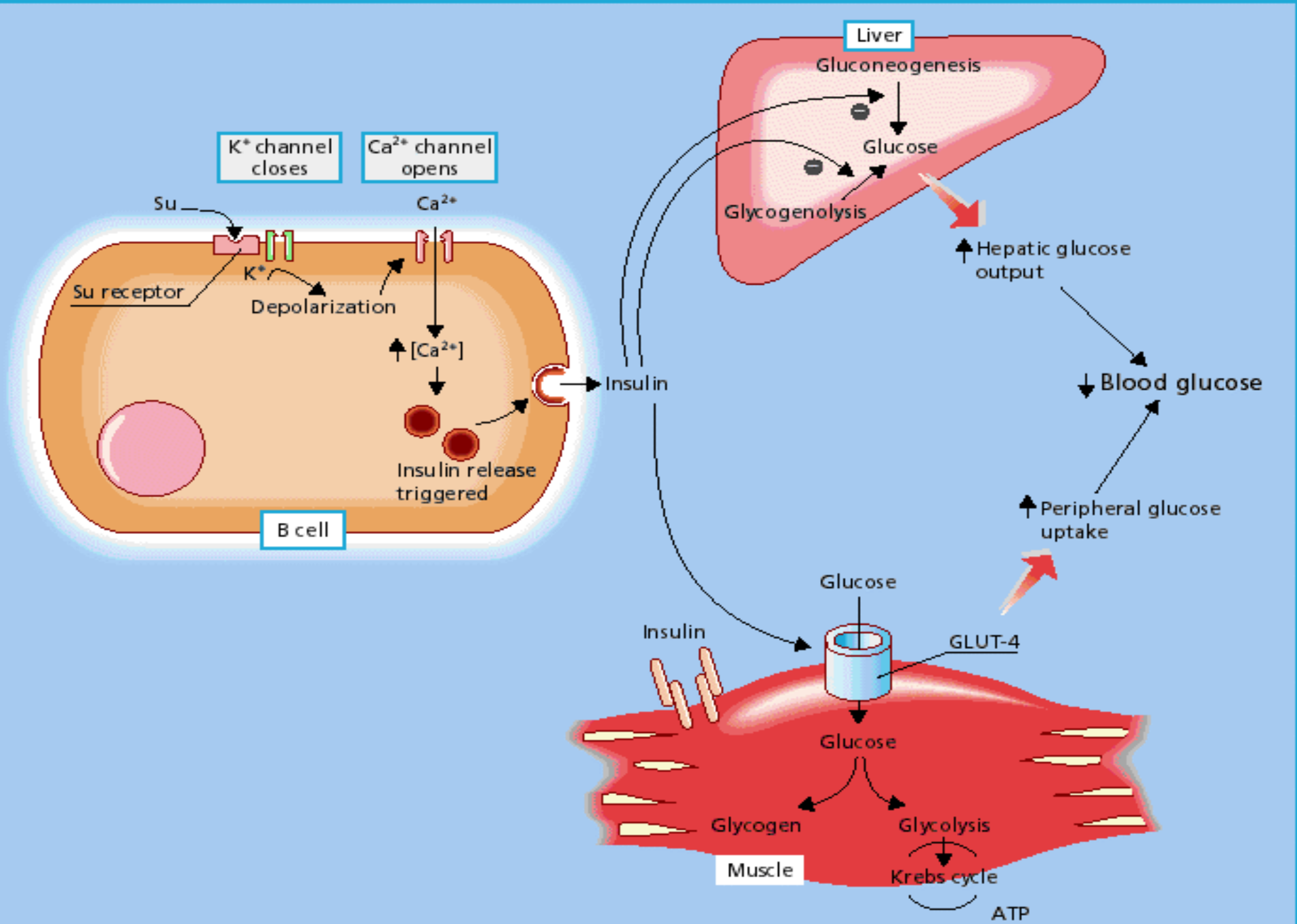
* $P < .05$ vs T2DM

Adapted from Toft-Nielsen MB, et al. *J Clin Endocrinol Metab.* 2001;86:3717-3723.

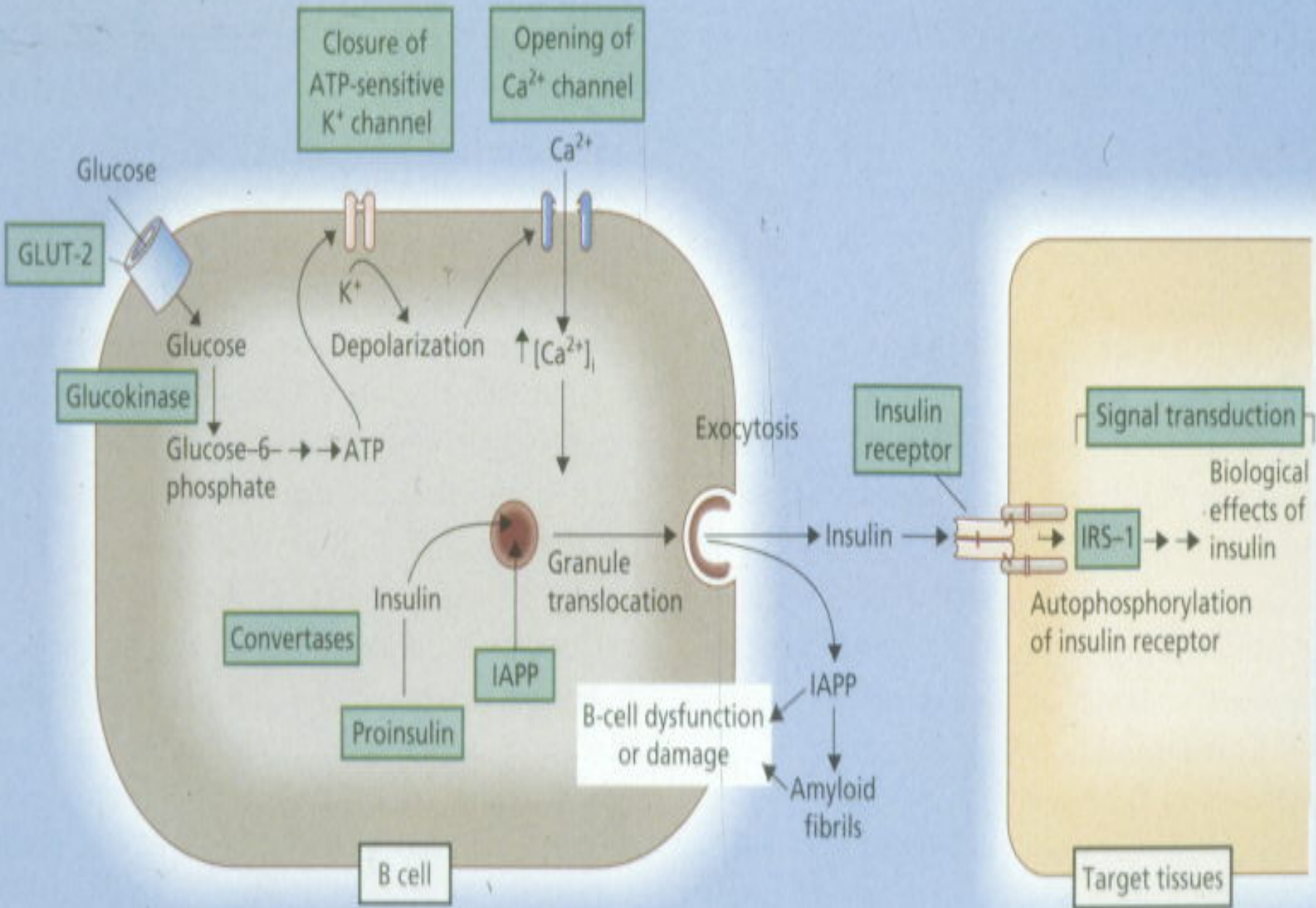
Αντιδιαβητικά φάρμακα για τον διαβήτη τύπου 2

Κατηγορία	Φάρμακα
Διγουανίδια	Μετφορμίνη
Σουλφονουλουρίες	Γλικλαζίδη, Γλιμεπιρίδη
Μεγλιτινίδες (γλινίδες)	Ρεπαγλινίδη, νατεγλινίδη
Θειαζολιδινεδιόνες (γλιταζόνες)	Πιογλιταζόνη
Αναστολείς α-γλυκοσιδασών	Ακαρβόζη
Αναστολείς DPP-4 (γλιππίνες)	Λιραγλουτίδη, Βιλδαγλιππίνη, Σαξαγλιππίνη, Λιναγλιππίνη
Ανάλογα του GLP-1 (ινκρετινομιμητικά)	Εξενατίδη, λιραγλουτίδη, λιξισενατίδη
Ινσουλίνες	Πολλές

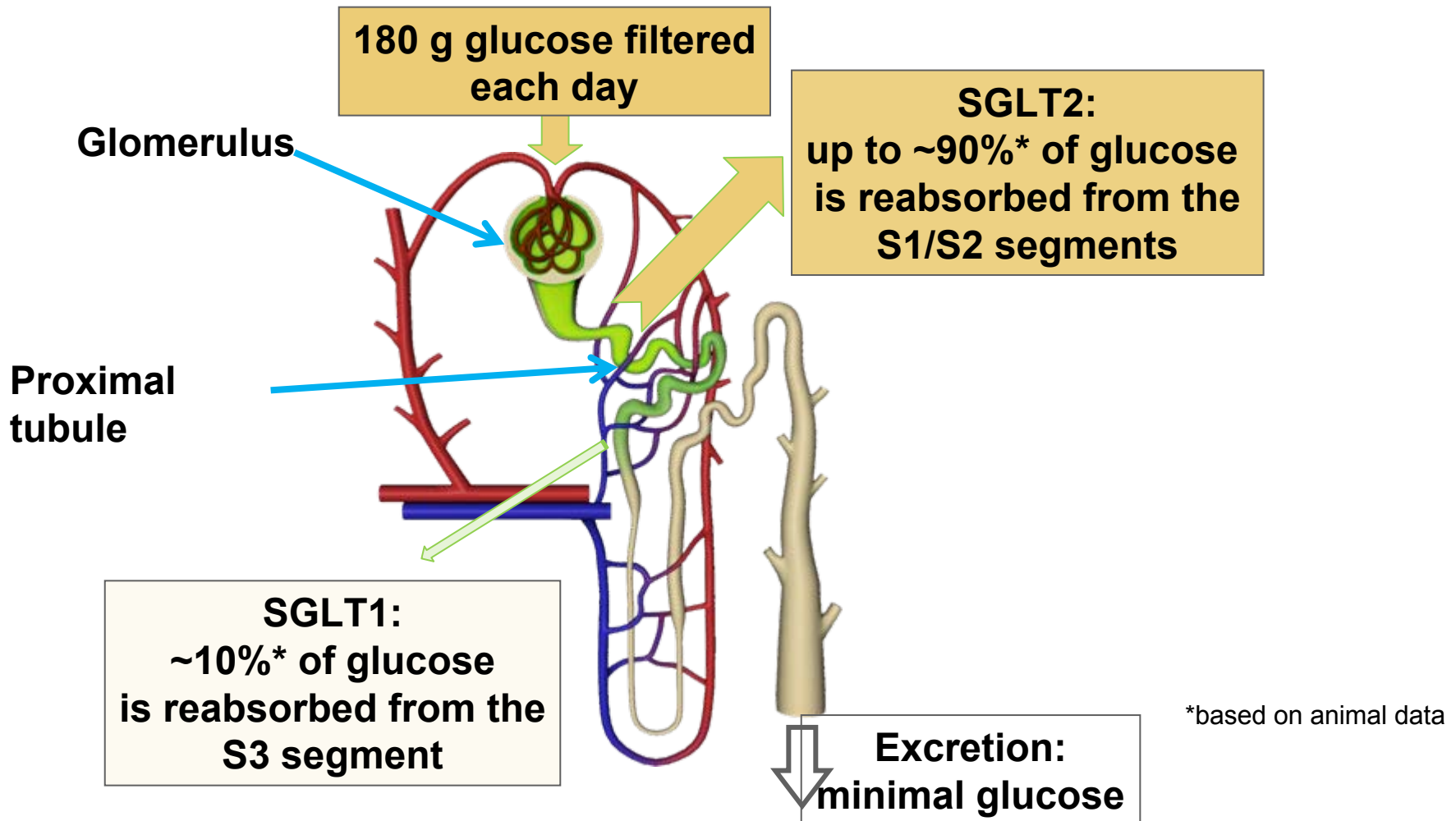

Η ρύθμιση της γλυκόζης από το νεφρό

Σύγκριση της εκλεκτικότητας και της σύνδεσης των SGLT2 αναστολέων vs φλοριζίνης*

	Selectivity for SGLT2:SGLT1	Potency vs phlorizin	Method used
Phlorizin	~14	1	IC ₅₀
Dapagliflozin	~1200	~18	IC ₅₀
Empagliflozin	~2700	~7	IC ₅₀
Canagliflozin	~300	~8	IC ₅₀
LX4211	~20	N/A	IC ₅₀
Ipragliflozin	~860	~5	IC ₅₀
Luseogliflozin	~1770	~10	IC ₅₀
Tofogliflozin	~2900	~6	IC ₅₀
Ertugliflozin	~2235	-	IC ₅₀
EGT1474	~2123	-	IC ₅₀

*From *in vitro* studies.
IC₅₀, half-maximal inhibitory concentration.

Grempler R, *et al. Diabetes Obes Metab* 2012;14:83–90; Kakinuma H, *et al. J Med Chem* 2010;53:3247–61; Mascitti V, *et al. J Med Chem* 2011;54:2952–60; Misra M. *J Pharm Pharmacol* 2013;65:317–27; Suzuki M. *J Pharmacol Exp Ther* 2012;341:692–701; Zambrowicz B, *et al. Clin Pharmacol Ther* 2012;92:158–69; Zhang W, *et al. Pharmacol Res* 2011;63:284–93.

Πίνακας 1. Κύρια χαρακτηριστικά αντιδιαβητικών φαρμάκων

Κατηγορία	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα	Κόστος
Διγουανίδια Μετφορμίνη	<ul style="list-style-type: none"> Μεγάλη εμπειρία Δεν προκαλεί υπογλυκαιμίες Ουδέτερη επίδραση στο σωματικό βάρος Πιθανώς μείωση καρδιοαγγειακών συμβαμάτων 	<ul style="list-style-type: none"> Γαστρεντερικές διαταραχές Σπάνια γαλακτική οξέωση Ανεπάρκεια βιταμίνης Β12 Αντενδείκνυται σε διάφορες παθήσεις 	Χαμηλό
Σουλφονουρίες 1.Γλιβενκλαμίδη 2.Γλικλαζίδη 3. Γλιμεπιρίδη	<ul style="list-style-type: none"> Μεγάλη εμπειρία Μείωση κινδύνου εμφάνισης μικροαγγειοπάθειας 	<ul style="list-style-type: none"> Υπογλυκαιμίες Αύξηση του σωματικού βάρους Ίσως μικρή διατηρησιμότητα Πιθανή μείωση της ισχαιμικής προπόνησης στο μυοκάρδιο 	Χαμηλό
Μεγλιτινίδες 1.Νατεγλινίδη 2.Ρεπαγλινίδη	<ul style="list-style-type: none"> Ευελιξία στη δοσολογία Βελτίωση της μεταγευματικής υπεργλυκαιμίας 	<ul style="list-style-type: none"> Υπογλυκαιμίες Αύξηση του σωματικού βάρους Συχνή δοσολογία Πιθανώς μείωση της ισχαιμικής προπόνησης στο μυοκάρδιο 	Υψηλό
Γλιταζόνες Πιογλιταζόνη	<ul style="list-style-type: none"> Δεν προκαλεί υπογλυκαιμίες Βελτιώνει τη λιπιδαιμική εικόνα Πιθανώς μείωση καρδιοαγγειακών συμβαμάτων Διατηρησιμότητα 	<ul style="list-style-type: none"> Αύξηση του σωματικού βάρους Οίδημα, καρδιακή ανεπάρκεια Κατάγματα Πιθανώς αύξηση του κινδύνου για εμφάνιση καρκίνου ουροδόχου κύστης 	Υψηλό
Αναστολείς α-γλυκοσιδάσης Ακαρβόζη	<ul style="list-style-type: none"> Δεν προκαλεί υπογλυκαιμίες Βελτίωση της μεταγευματικής υπεργλυκαιμίας Ουδέτερη επίδραση στο σωματικό βάρος 	<ul style="list-style-type: none"> Γαστρεντερικές διαταραχές Συχνή δοσολογία 	Χαμηλό

Αναστολείς DPP-4 1. Σιταγλιπτίνη 2. Βιλδαγλιπτίνη 3. Σαξαγλιπτίνη 4. Λιναγλιπτίνη	<ul style="list-style-type: none"> • Δεν προκαλούν υπογλυκαιμίες • Ουδέτερη επίδραση στο σωματικό βάρος 	<ul style="list-style-type: none"> • Παγκρεατίτιδα (;) 	Υψηλό
Μιμητικά GLP-1 1.Εξενατίδη 2.Λιραγλουτίδη 3. Λιξισενατίδη	<ul style="list-style-type: none"> • Δεν προκαλούν υπογλυκαιμίες • Μείωση του σωματικού βάρους 	<ul style="list-style-type: none"> • Γαστρεντερικές διαταραχές • Ενέσιμα • Απαιτείται εκπαίδευση • Παγκρεατίτιδα (;) 	Υψηλό
Αναστολείς SGLT2 1.Δαπαγλιφλοζίνη	<ul style="list-style-type: none"> • Δεν προκαλούν υπογλυκαιμίες • Μείωση σωματικού βάρους και αρτηριακής πίεσης 	<ul style="list-style-type: none"> • Λοιμώξεις ουρογεννητικού • Προσοχή σε αφυδάτωση και σε λήψη διουρητικών της αγκύλης 	Υψηλό
Ινσουλίνες (Ιδε σχετικό πίνακα)	<ul style="list-style-type: none"> • Μεγάλη εμπειρία • Μείωση κινδύνου εμφάνισης μικροαγγειοπάθειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Υπογλυκαιμίες • Αύξηση του σωματικού βάρους • Ενέσιμα • Απαιτείται εκπαίδευση 	Ποικίλει

Σε περιπτώσεις που συνυπάρχουν διάφορες παθήσεις (νεφρική, ηπατική ή καρδιακή νόσος) μπορεί να απαιτηθεί τροποποίηση της δοσολογίας ή να αντενδείκνυται η χορήγηση κάποιου φαρμάκου, σύμφωνα με τα αντίστοιχα φύλλα περιλήψεων χαρακτηριστικών των προϊόντων.

Αποτελεσματικότητα αντιδιαβητικών φαρμάκων ως μονοθεραπεία

Παρεμβάσεις	Αναμενόμενη ↓ της HbA1c
Δίαιτα και άσκηση	1.0-2.0
Μετφορμίνη	1.0-2.0
Αναστολείς α-γλυκοσιδασών	0.5-0.8
Σουλφονουλουρίες	1.0-2.0
Γλινίδες	0.5-1.5
Γλιταζόνες	0.5-1.4
DPP-4	0.5-0.8
GLP-1 ανάλογα	1.0-1.5
Αναστολείς SGLT2	0.6-1.0

Η αποτελεσματικότητα των αντιδιαβητικών φαρμάκων ως προστιθέμενη θεραπεία στη μετφορμίνη

		% μεταβολή της HbA1c
	No. of trials	WMD (95% CI)
Όλα τα φάρμακα	20	-0.79 (-0.90 to -0.68)
Σουλφονουλουρίες	3	-0.79 (-1.15 to -0.43)
Γλινίδες	2	-0.71 (-1.24 to -0.18)
Πιογλιταζόνη	3	-1.0 (-1.62 to -0.38)
Αναστολείς α-γλυκοσιδασών	2	-0.65 (-0.11 to -0.19)
Αναστολείς DPP-4	8	-0.79 (-0.94 to -0.63)
GLP-1 ανάλογα	2	-0.99 (-1.19 to -0.78)
	n=11.198	

Phung QJ et al. Effect of noninsulin antidiabetic drugs added to metformin therapy on glycemic control, weight gain, and hypoglycemia in type 2 diabetes. JAMA 2010; 303: 1410-8

Impact of Intensive Therapy for Diabetes: Summary of Major Clinical Trials

Study	Microvasc		CVD		Mortality	
	Initial Trial	Long Term Follow-up	Initial Trial	Long Term Follow-up	Initial Trial	Long Term Follow-up
UKPDS	↓	↓	↔	↓	↔	↓
DCCT / EDIC*	↓	↓	↔	↓	↔	↔
ACCORD	↓		↔		↑	
ADVANCE	↓		↔		↔	
VADT	↓		↔		↔	

Kendall DM, Bergensal RM. © International Diabetes Center 2009

Initial Trial

Long Term Follow-up

* in T1DM

UK Prospective Diabetes Study (UKPDS) Group. *Lancet* 1998;352:854.
 Holman RR et al. *N Engl J Med.* 2008;359:1577. DCCT Research Group. *N Engl J Med* 1993;329:977.
 Nathan DM et al. *N Engl J Med.* 2005;353:2643. Gerstein HC et al. *N Engl J Med.* 2008;358:2545.
 Patel A et al. *N Engl J Med* 2008;358:2560. Duckworth W et al. *N Engl J Med* 2009;360:129. (erratum:
 Moritz T. *N Engl J Med* 2009;361:1024)

Στόχοι γλυκαιμικού ελέγχου

	ADA	IDF	ACE
HbA1c (%)	<7.0	<6.5	<6.5
Γλυκόζη προγευματικά (mg/dl)	90-130	<100	<110
Γλυκόζη 2 ώρες μετά γεύμα (mg/dl)	180	<135	<140

ADA: American Diabetes Association

IDF: International Diabetes Federation

ACE: American College of Endocrinology

Healthy eating, weight control, increased physical activity

Initial drug monotherapy

- Efficacy ($\downarrow$ HbA_{1c})
- Hypoglycemia
- Weight
- Side effects
- Costs

Metformin

- high
- low risk
- neutral/loss
- GI / lactic acidosis
- low

If needed to reach individualized HbA_{1c} target after ~3 months, proceed to two-drug combination (order not meant to denote any specific preference):

Two-drug combinations^a

- Efficacy ($\downarrow$ HbA_{1c})
- Hypoglycemia
- Weight
- Major side effect(s)
- Costs

Metformin +	Metformin +	Metformin +	Metformin +	Metformin +
Sulfonylurea ^b	Thiazolidinedione	DPP-4 Inhibitor	GLP-1 receptor agonist	Insulin (usually basal)
high	high	intermediate	high	highest
moderate risk	low risk	low risk	low risk	high risk
gain	gain	neutral	loss	gain
hypoglycemia ^c	edema, HF, Fx's ^c	rare ^c	GI ^c	hypoglycemia ^c
low	high	high	high	variable

If needed to reach individualized HbA_{1c} target after ~3 months, proceed to three-drug combination (order not meant to denote any specific preference):

Three-drug combinations

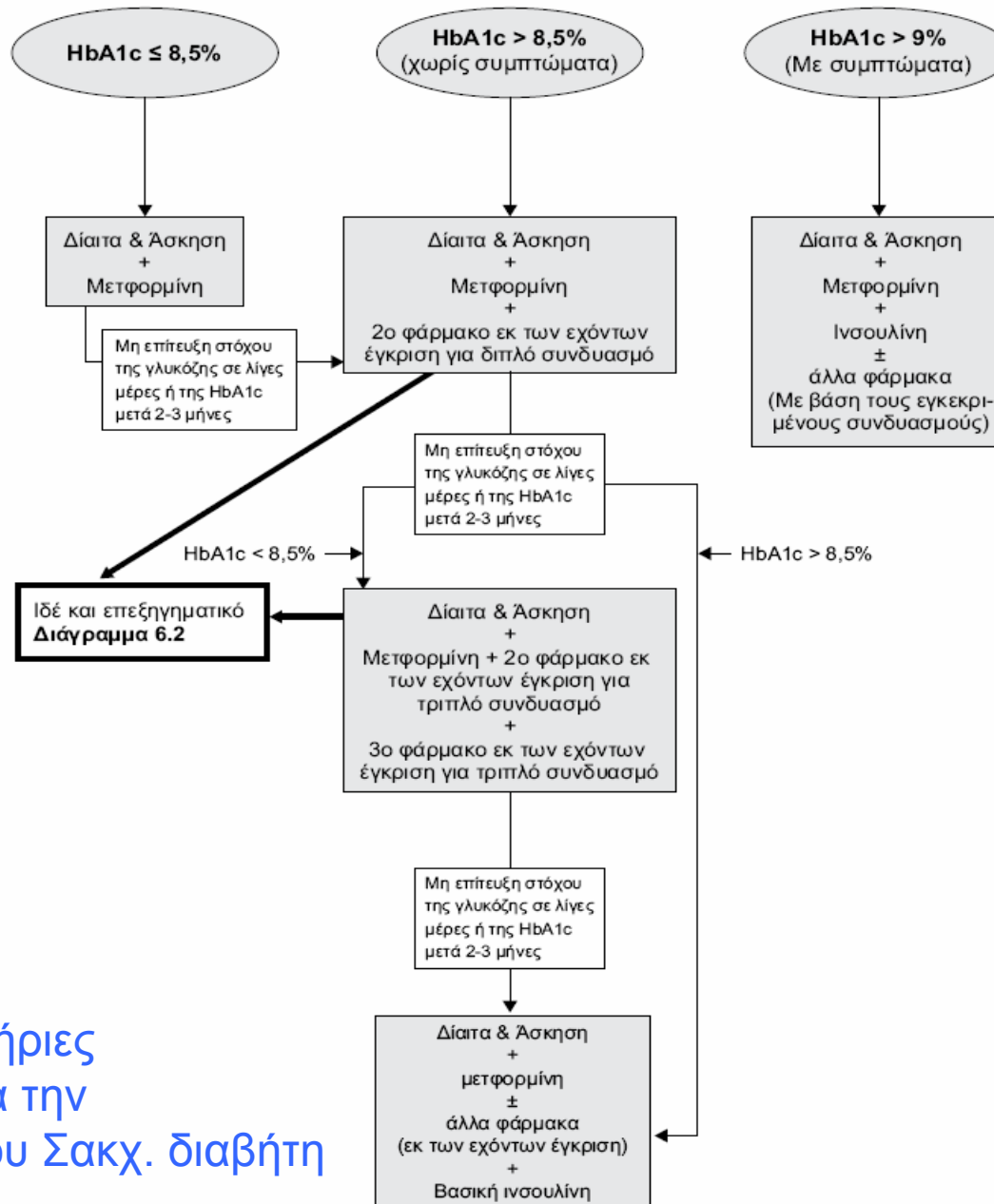
Metformin +	Metformin +	Metformin +	Metformin +	Metformin +
Sulfonylurea ^b	Thiazolidinedione	DPP-4 Inhibitor	GLP-1 receptor agonist	Insulin (usually basal)
+ TZD	+ SU ^b	+ SU ^b	+ SU ^b	+ TZD
or DPP-4-i	or DPP-4-i	or TZD	or TZD	or DPP-4-i
or GLP-1-RA	or GLP-1-RA	or Insulin ^d	or Insulin ^d	or GLP-1-RA
or Insulin ^d	or Insulin ^d			

If combination therapy that includes basal insulin has failed to achieve HbA_{1c} target after 3-6 months, proceed to a more complex insulin strategy, usually in combination with one or two non-insulin agents:

More complex insulin strategies

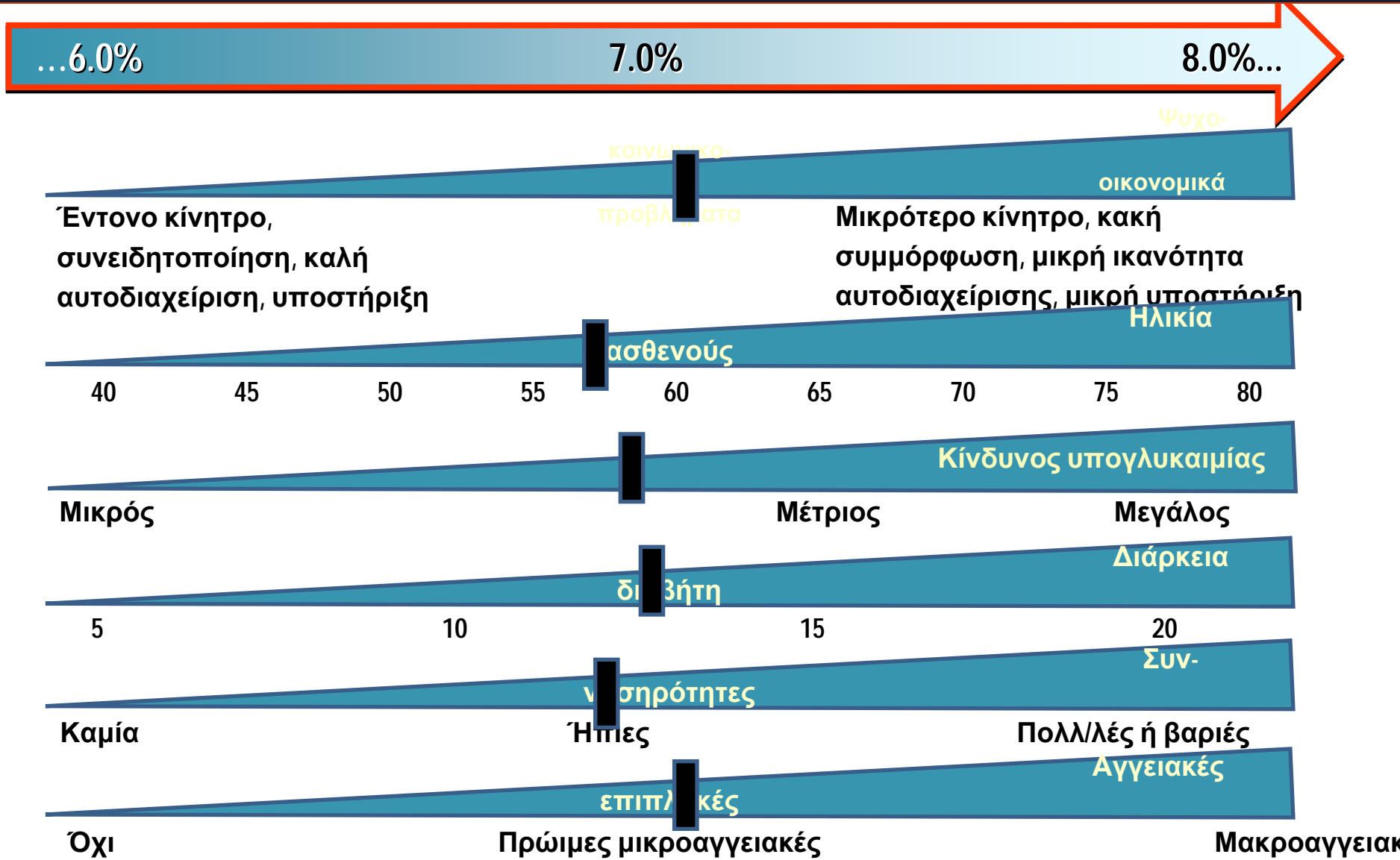
Insulin ^e (multiple daily doses)
--

Διάγραμμα 6.1. Αντιμετώπιση της υπεργλυκαιμίας στο Σακχαρώδη Διαβήτη τύπου 2.

ΕΔΕ, κατευθυντήριες οδηγίες 2013 για την Αντιμετώπιση του Σακχ. διαβήτη

Εξατομίκευση γλυκαιμικών στόχων

1ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Ασθενής, ετών 58, με πρωτοδιαγνωσθέντα ΣΔ τύπου 2, ΒΣ:76Kg, Ύψος:1.63, ΒΜΙ:28.5, υπέρταση υπό αγωγή (συνήθεις τιμές:120/80mmHg).

Φαρμακευτική αγωγή: -

Σάκχαρο νηστείας: 145

HbA1c: 8,5%

Προσέγγιση ασθενούς με ΣΔ 2

1^ο ΒΗΜΑ: ΔΙΑΓΝΩΣΗ

Προσέγγιση ασθενούς με ΣΔ 2

1^ο ΒΗΜΑ: ΔΙΑΓΝΩΣΗ

➤ Με ή χωρίς συμπτώματα

Προσέγγιση ασθενούς με ΣΔ 2

1^ο ΒΗΜΑ: ΔΙΑΓΝΩΣΗ

➤ Με ή χωρίς συμπτώματα

➤ ΒΜΙ <25 ή ΒΜΙ: 25-29 ή ΒΜΙ >30

Προσέγγιση ασθενούς με ΣΔ 2

1^ο ΒΗΜΑ: ΔΙΑΓΝΩΣΗ

- Τη στιγμή της διάγνωσης το πάγκρεας λειτουργεί με το 50% των β-κυττάρων

Προσέγγιση ασθενούς με ΣΔ 2

HbA1C < 8.5%

➤ Δίαιτα και άσκηση

➤ Μετφορμίνη

Προσέγγιση ασθενούς με ΣΔ 2

HbA1C > 8.5%

Χωρίς συμπτώματα

➤ Δίαιτα και άσκηση

➤ Μετφορμίνη και προσθήκη 2^{ου} φαρμάκου

Προσέγγιση ασθενούς με ΣΔ 2

HbA1C > 9.0%

Με συμπτώματα

➤ Δίαιτα και άσκηση

➤ Μετφορμίνη + ινσουλίνη + άλλα δισκία

2ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Άνδρας, ετών 72, ΒΣ:68 kg, Ύψος: 1.72 m,
ΒΜΙ:23, χωρίς συμπτώματα, HbA1c: 7.9%. Τυχαία
μέτρηση σακχάρου νηστείας: 210.

2ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

- Οδηγίες για μετρήσεις σακχάρου νηστείας και μεταγευματικού

2ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

➤ Οδηγίες για μετρήσεις σακχάρου νηστείας και μεταγευματικού

➤ Μετφορμίνη 850mg 1x2 + Βινταγλιπτίνη (αναστολέας DPP4) 50mg 1x2

2ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

- Σημερινή τιμή HbA1c: 5.9%

3ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Ασθενής, ετών 68, με ΣΔ τύπου 2 από 8ετίας,

ΒΣ:72kg, Ύψος:1.56m, ΒΜΙ>30 και HbA1c:7.6%.

Φαρμακευτική αγωγή: μετφορμίνη 850mg 1x2

3ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Ασθενής, ετών 68, με ΣΔ τύπου 2 από 8ετίας,

ΒΣ:72kg, Ύψος:1.56m, ΒΜΙ>30 και HbA1c:7.6%.

Φαρμακευτική αγωγή: μετφορμίνη 850mg 1x2

Μετρήσεις σακχάρου

Πρωί (N): 123, 140, 122, 151, 114, 116, 121, 108, 127

Πρωί (ΜΦ): 185, 195

Μεσημέρι (ΜΦ): 135, 111, 170, 178, 144

Βράδυ (ΜΦ): 166, 140, 189, 159, 187

3ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

➤ Μετφορμίνη 850mg 1x2 + αναστολέας

DPP4

(σινταγλιπτίνη, βινταγλιπτίνη, σαξαγλιπτίνη)

4ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Ασθενής, ετών 50, με ΣΔ τύπου 2 από 9ετίας,
ΒΣ:75kg, Ύψος:1.71m, BMI:26 και HbA1c:7.6%.

Φαρμακευτική αγωγή: μετφορμίνη 850mg
1x2+βινταγλιπτίνη 50mg 1x2 + γλιμεπιρίδη 4 mg 1x1.

4ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Ασθενής, ετών 50, με ΣΔ τύπου 2 από 9ετίας,
ΒΣ:75kg, Ύψος:1.71m, BMI:26 και HbA1c:7.6%.

Φαρμακευτική αγωγή: μετφορμίνη 850mg
1x2+βινταγλιπτίνη 50mg 1x2 + γλιμεπιρίδη 4 mg 1x1.

Μετρήσεις σακχάρου

Πρωί (N): 150-220

Πρωί (ΜΦ): 160-200

Μεσημέρι (ΜΦ): 180-220

Βράδυ (ΜΦ): 130-170

4ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

➤ Προσθήκη 4^{ου} φαρμάκου;

4ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

➤ Προσθήκη 4^{ου} φαρμάκου

➤ Πιογλιταζόνη

4ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

➤ Προσθήκη 4^{ου} φαρμάκου

➤ Πιογλιταζόνη

➤ σε αστοχία της πιογλιταζόνης: ινσουλίνη ?

5ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Ασθενής, ετών 64, με ΣΔ τύπου 2 από 1998,
ΒΣ:101kg, Ύψος:1.82m, BMI:31 και HbA1c:8.0%.

Φαρμακευτική αγωγή: μετφορμίνη 850mg 1x2
+γλιμεπιρίδη 4 mg 1x1.

❖ Στον ασθενή στο παρελθόν χορηγήθηκε
πιογλιταζόνη, η οποία διακόπηκε λόγω περιφερικών
οιδημάτων

5ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Ασθενής, ετών 64, με ΣΔ τύπου 2 από 1998,
ΒΣ:101kg, Ύψος:1.82m, BMI:31 και HbA1c:8.0%.

Φαρμακευτική αγωγή: μετφορμίνη 850mg 1x2
+γλιμεπιρίδη 4 mg 1x1.

Μετρήσεις σακχάρου

Πρωί (N):

Πρωί (ΜΦ): → εκτός στόχων

Μεσημέρι (ΜΦ):

Βράδυ (ΜΦ):

5ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

- Προσθήκη βασικής ινσουλίνης:
  - Διόρθωση των πρωινών τιμών σακχάρου
  - HbA1C: 7.5%
  - ΒΣ: 103Kg

5ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

➤ Προσθήκη βασικής ινσουλίνης:

-Διόρθωση των πρωινών τιμών σακχάρου

-HbA1C: 7.5%

-ΒΣ:103Kg

Επόμενο βήμα:

➤ προσθήκη γευματικής ινσουλίνης

➤ ανάλογο GLP1

6ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Ασθενής, ετών 41, με ΣΔ τύπου 2 από 8ετίας,
ΒΣ:70kg, Ύψος:1.68m, BMI:25

Φαρμακευτική αγωγή: μετφορμίνη 850mg 1x2 +
γλιμεπιρίδη 2-3-4 mg 1x1.

HbA1c: 8.0%

6ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

➤ Προσθήκη βασικής ινσουλίνης

HbA1c: 7.6%-7.9%-8.0%

6ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

➤ Προσθήκη βασικής ινσουλίνης

HbA1c: 7.6%-7.9%-8.0%

Μετρήσεις σακχάρου

Πρωί (N): 130-150

Μεσημέρι (ΜΦ): 120-240

Βράδυ (ΜΦ): 120-170

6ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

- Προσθήκη γευματικής ινσουλίνης
ή ανάλογο GLP1

6ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

➤ Προσθήκη γευματικής ινσουλίνης
ή ανάλογο GLP1

➤ Προσθήκη γευματικής ινσουλίνης
~~ή ανάλογο GLP1~~

7ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Άνδρας, ετών 86, με ΣΔ τύπου 2 από 15 ετίας,
ΒΣ:64kg, Ύψος:1.68m, BMI>30

Φαρμακευτική αγωγή: μετφορμίνη 850mg
1x1+βινταγλιπτίνη 50mg 1x1 + γλιμεπιρίδη 1 mg 0-1-
1/2. HbA1c: 7.5%-7.8%

7ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

‘Ανδρας, ετών 86, με ΣΔ τύπου 2 από 15 ετίας,
ΒΣ:64kg, Ύψος:1.68m, BMI>30

Φαρμακευτική αγωγή: μετφορμίνη 850mg
1x1+βινταγλιπτίνη 50mg 1x1 + γλιμεπιρίδη 1 mg 0-1-
1/2. HbA1c: 7.5%-7.8%

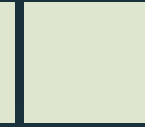
Μετρήσεις σακχάρου

Πρωί (N): 105, 118, 123, 117, 128

Μεσημέρι (ΜΦ): 89, 118, 118, 141, 128, 137, 109

Βράδυ (ΜΦ): 203, 208, 163, 182, 172, 223, 193, 250

7ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Επόμενο βήμα:

7ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Επόμενο βήμα:

➤ προσθήκη γλιμεπιρίδης ?

7ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Επόμενο βήμα:

➤ προσθήκη γλιμεπιρίδης ?

➤ προσθήκη ινσουλίνης και ποιάς ?

7ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Επόμενο βήμα:

➤ προσθήκη γλιμεπιρίδης ?

➤ προσθήκη ινσουλίνης και ποιάς ?

➤ καμία αλλαγή στη θεραπεία ?

8ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Άνδρας, ετών 68, με ΣΔ τύπου 2 από 8 ετίας,
ΒΣ:68kg, Ύψος:1.70m, BMI:23.5

Φαρμακευτική αγωγή: μετφορμίνη 850mg 1x2 +
γλιμεπιρίδη 4 mg 1x1

HbA1c: 7.7%

8ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Άνδρας, ετών 68, με ΣΔ τύπου 2 από 8ετίας, ΒΣ:68kg,
Ύψος:1.70m, BMI:23.5

Φαρμακευτική αγωγή: μετφορμίνη 850mg 1x2 +
γλιμεπιρίδη 4 mg 1x1

HbA1c: 7.7%

Μετρήσεις σακχάρου

Πρωί (N): 100-130

Μεσημέρι (ΜΦ): 150-220

Βράδυ (ΜΦ): 140-170

8ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Επόμενη προσθήκη:

8ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Επόμενη προσθήκη:

➤ προσθήκη πιογλιταζόνης ?

8ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Επόμενη προσθήκη:

➤ προσθήκη πιογλιταζόνης ?

➤ **↑** γλιμεπιρίδης ?

8ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Επόμενη προσθήκη:

➤ προσθήκη πιογλιταζόνης ?

➤ ↑ γλιμεπιρίδης ?

➤ προσθήκη αναστολέα DPP4 ?

8ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Επόμενη προσθήκη:

➤ προσθήκη πιογλιταζόνης ?

➤ ↑ γλιμεπιρίδης ?

➤ προσθήκη αναστολέα DPP4 ?

➤ προσθήκη ινσουλίνης και ποιάς ?

8ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Προσθήκη: Humalog-Mix-25

ή

Novo-Mix-30

Μόνο μεσημέρι

9ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Γυναίκα, ετών 65, με ΣΔ τύπου 2 από 5 ετίας,
ΒΣ:85kg, Ύψος:1.70m, ΒΜΙ:29.5

9ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Γυναίκα, ετών 65, με ΣΔ τύπου 2 από 5 ετίας,
ΒΣ:85kg, Ύψος:1.70m, ΒΜΙ:29.5

1ο βήμα θεραπείας: μετφορμίνη 850mg 1x2

HbA1c: 7.5%-7.0%-7.5%

9ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

2ο βήμα θεραπείας: μετφορμίνη 850mg 1x2

+γλιμεπιρίδη 2-3-4mg

- HbA1c: 7.5%-6.7%-7.8%

- ↑ ΒΣ: 105kg

9ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

3ο βήμα θεραπείας: προσθήκη εξενατίδης (Byetta)

- HbA1c: 7.2%
- ΒΣ: 95-90-88kg
- Διόρθωση μεταγευματικών αλλά όχι πρωινών σακχάρων νηστείας

9^ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

4^ο βήμα θεραπείας: **STOP** *Buyetta*

λοιπή αγωγή ίδια

προσθήκη βασικής ινσουλίνης

(10-14-18-28 IU)

- HbA1c: 7.0%-7.4%-7.7%
- ΒΣ: 90-94kg

9ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

5ο βήμα θεραπείας: προσθήκη λιραγλουτίδης
(Victoza) 0.6-1.2mg

- HbA1c: 6.9%
- ΒΣ: 85kg

10ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Άνδρας, ετών 69, με ΣΔ τύπου 2 από 8 ετίας,
ΒΣ:80kg, Ύψος:1.75m, BMI:26, με συμπτώματα
(απώλεια ΒΣ:5kg και εύκολη κόπωση).

Φαρμακευτική αγωγή: μετφορμίνη 850mg 1x2 +
γλιμεπιρίδη 4 mg 1x1

10ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

Άνδρας, ετών 69, με ΣΔ τύπου 2 από 8 ετίας,
ΒΣ:80kg, Ύψος:1.75m, BMI:26-με συμπτώματα
(απώλεια ΒΣ:5kg και εύκολη κόπωση).

Φαρμακευτική αγωγή: μετφορμίνη 850mg 1x2 +
γλιμεπιρίδη 4 mg 1x1

Μετρήσεις σακχάρου

Πρωί (N): 190, 200, 207, 210, 175, 235, 215

Μεσημέρι (ΜΦ): 180, 131, 215, 146, 182

Βράδυ (ΜΦ): 194, 170, 210, 203

10ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

➤ προσθήκη βασικής ινσουλίνης

10ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

➤ προσθήκη βασικής ινσουλίνης

➤ προσθήκη γευματικής ινσουλίνης ?

Healthy eating, weight control, increased physical activity

Initial drug monotherapy

- Efficacy ($\downarrow$ HbA_{1c})
- Hypoglycemia
- Weight
- Side effects
- Costs

Metformin

- high
- low risk
- neutral/loss
- GI / lactic acidosis
- low

If needed to reach individualized HbA_{1c} target after ~3 months, proceed to two-drug combination (order not meant to denote any specific preference):

Two-drug combinations^a

- Efficacy ($\downarrow$ HbA_{1c})
- Hypoglycemia
- Weight
- Major side effect(s)
- Costs

Metformin +	Metformin +	Metformin +	Metformin +	Metformin +
Sulfonylurea ^b	Thiazolidinedione	DPP-4 Inhibitor	GLP-1 receptor agonist	Insulin (usually basal)
high	high	intermediate	high	highest
moderate risk	low risk	low risk	low risk	high risk
gain	gain	neutral	loss	gain
hypoglycemia ^c	edema, HF, Fx's ^c	rare ^c	GI ^c	hypoglycemia ^c
low	high	high	high	variable

If needed to reach individualized HbA_{1c} target after ~3 months, proceed to three-drug combination (order not meant to denote any specific preference):

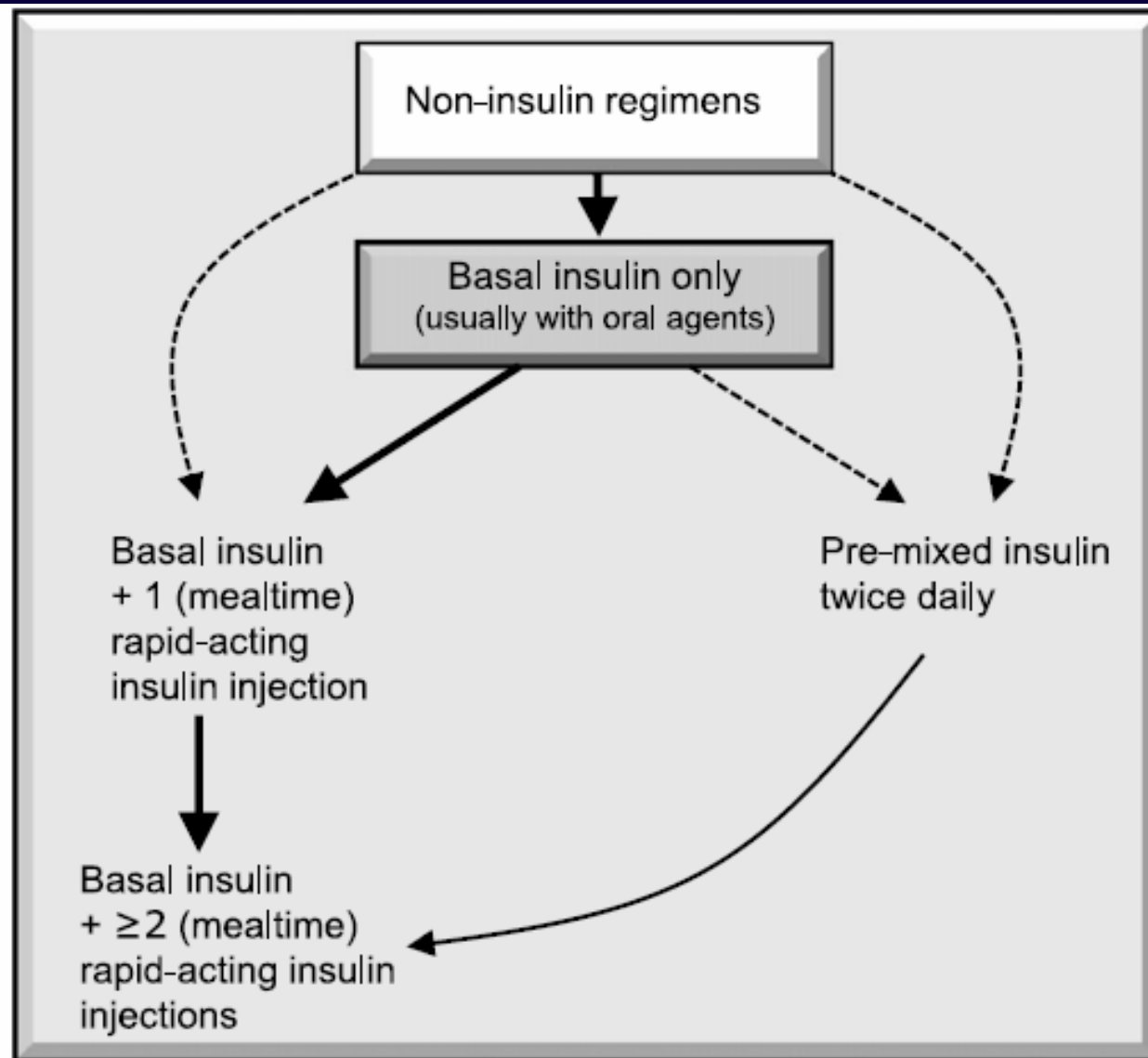
Three-drug combinations

Metformin +	Metformin +	Metformin +	Metformin +	Metformin +
Sulfonylurea ^b	Thiazolidinedione	DPP-4 Inhibitor	GLP-1 receptor agonist	Insulin (usually basal)
+ TZD	+ SU ^b	+ SU ^b	+ SU ^b	+ TZD
or DPP-4-i	or DPP-4-i	or TZD	or TZD	or DPP-4-i
or GLP-1-RA	or GLP-1-RA	or Insulin ^d	or Insulin ^d	or GLP-1-RA
or Insulin ^d	or Insulin ^d			

If combination therapy that includes basal insulin has failed to achieve HbA_{1c} target after 3-6 months, proceed to a more complex insulin strategy, usually in combination with one or two non-insulin agents:

More complex insulin strategies

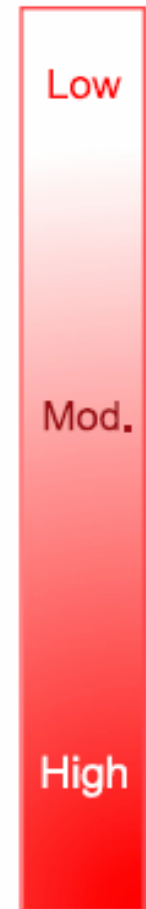
Insulin ^e (multiple daily doses)
--

Number of injections

Regimen complexity

More flexible Less flexible

Flexibility